Zbirka odločb sodne prakse

SODBA SODIŠČA (prvi senat)

z dne 20. septembra 2017*

„ Predhodno odločanje – Okolje – Električna energija, pridobljena z vetrno energijo – Direktiva 2009/28/ES – Spodbujanje uporabe energije iz obnovljivih virov – Člen 2, drugi odstavek, točka (k) – Shema pomoči – Člen 13(1), drugi pododstavek, točka (e) – Upravni stroški – Direktiva 2008/118/ES – Splošni režim za trošarino – Člen 1(2) – Drugi posredni davki za posebne namene – Direktiva 2003/96/ES – Obdavčitev energentov in električne energije – Člen 4 – Najnižja raven obdavčitve energije – Dajatev, ki zadeva vetrne elektrarne, namenjene za proizvodnjo električne energije“

V združenih zadevah C-215/16, C-216/16, C-220/16 in C-221/16,

katerih predmet so predlogi za sprejetje predhodne odločbe na podlagi člena 267 PDEU, ki jih je vložilo Tribunal Superior de Justicia de Castilla-La Mancha (vrhovno sodišče Kastilija - Manče, Španija), z odločbami z dne 12. aprila 2016 (C-215/16 in C-216/16), z dne 8. aprila 2016 (C-220/16) in z dne 11. aprila 2016 (C-221/16), ki so na Sodišče prispele 18. aprila 2016 (C-215/16 in C-216/16) in 20. aprila 2016 (C-220/16 in C-221/16), v postopkih

Elecdey Carcelen SA (C-215/16),

Energías Eólicas de Cuenca SA (C-216/16),

Iberenova Promociones SAU (C-220/16),

Iberdrola Renovables Castilla La Mancha SA (C-221/16)

proti

Comunidad Autónoma de Castilla-La Mancha,

SODIŠČE (prvi senat),

v sestavi R. Silva de Lapuerta, predsednica senata, E. Regan (poročevalec), J.-C. Bonichot, C. G. Fernlund in S. Rodin, sodniki,

generalna pravobranilka: J. Kokott,

sodna tajnica: L. Carrasco Marco, administratorka,

na podlagi pisnega postopka in obravnave z dne 29. marca 2017,

ob upoštevanju stališč, ki so jih predložili:

– za Elecdey Carcelen SA R. Fiestas Hummler, odvetnik,

* Jezik postopka: španščina.

– za Energías Eólicas de Cuenca SA J. Ruiz Calzado, L. M. Cazorla Prieto in J. Domínguez Pérez, odvetniki,

– za Iberenova Promociones SAU in Iberdrola Renovables Castilla La Mancha SA J. M. Rodríguez Cárcamo in C. Jiménez Jiménez, odvetniki,

– za Comunidad Autónoma de Castilla-La Mancha A. Quereda Tapia, agent,

– za špansko vlado V. Ester Casas, agentka,

– za Evropsko komisijo K. Talabér-Ritz, F. Tomat in P. Arenas Naon, agenti,

po predstavitvi sklepnih predlogov generalne pravobranilke na obravnavi 1. junija 2017

izreka naslednjo

Sodbo

1 Predlogi za sprejetje predhodne odločbe se nanašajo na razlago člena 4 Direktive Sveta 2003/96/ES z dne 27. oktobra 2003 o prestrukturiranju okvira Skupnosti za obdavčitev energentov in električne energije (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 9, zvezek 1, str. 405), člena 1(2) Direktive Sveta 2008/118/ES z dne 16. decembra 2008 o splošnem režimu za trošarino in o razveljavitvi Direktive 92/12/EGS (UL 2009, L 9, str. 12) ter člena 2, drugi odstavek, točka (k), in člena 13(1), drugi pododstavek, točka (e), Direktive 2009/28/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 23. aprila 2009 o spodbujanju uporabe energije iz obnovljivih virov, spremembi in poznejši razveljavitvi direktiv 2001/77/ES in 2003/30/ES (UL 2009, L 140, str. 16).

2 Ti predlogi so bili vloženi v okviru sporov med Elecdey Carcelen SA, Energías Eólicas de Cuenca SA, Iberenova Promociones SAU in Iberdrola Renovables Castilla La Mancha SA ter Comunidad Autónoma de Castilla-La Mancha (avtonomna skupnost Kastilija - Manča, Španija) glede plačila dajatve, ki zadeva vetrne elektrarne, namenjene za proizvodnjo električne energije.

Pravni okvir

Pravo Unije

Direktiva 2003/96

3 Člen 1 Direktive 2003/96 določa:

„Države članice morajo uvesti obdavčitev energentov in električne energije v skladu s to direktivo.“

4 Člen 2(1) te direktive določa seznam proizvodov, ki spadajo pod pojem „energentov“ v smislu navedene direktive.

5 Člen 2(2) iste direktive določa, da se direktiva uporablja tudi za električno energijo iz oznake KN 2716.

6 Člen 4 Direktive 2003/96 določa:

„1. Rav[ni] obdavčitve, ki jih države članice določijo za energente in električno energijo, naštete v členu 2, ne smejo biti nižje od najnižjih ravni obdavčitve, določenih s to direktivo.

2. V tej direktivi, izraz ‚raven obdavčitve' pomeni skupne dajatve, ki se pobirajo iz naslova vseh posrednih davkov (razen [davka na dodano vrednost (DDV)]) in ki se ob sprostitvi v porabo neposredno ali posredno izračunavajo za količino energentov in električne energije."

Direktiva 2008/118

7 Člen 1 Direktive 2008/118 določa:

„1. Ta direktiva določa splošni režim za trošarino, ki neposredno ali posredno zadeva porabo naslednjega blaga (v nadaljnjem besedilu ‚trošarinsko blago'):

(a) energenti in električna energija, zajeti v Direktivi [2003/96];

[…]

2. Države članice lahko pobirajo druge posredne davke na trošarinsko blago za posebne namene, če so ti davki skladni z davčnimi pravili Skupnosti, ki se uporabljajo za trošarino ali [DDV], glede določanja davčne osnove, izračunavanja davka, davčne obveznosti in davčnega nadzora, ta pravila pa ne vključujejo določb o oprostitvah.

[…]"

Direktiva 2009/28

8 Člen 1 Direktive 2009/28, naslovljen „Predmet in področje uporabe", določa:

„Ta direktiva določa skupen okvir za spodbujanje energije iz obnovljivih virov. Določena sta obvezna nacionalna cilja za skupni delež energije iz obnovljivih virov v končni bruto porabi energije in za delež energije iz obnovljivih virov v prometu. […]"

9 Člen 2 te direktive, naslovljen „Opredelitve", v drugem odstavku, točka (k), določa:

„[…]

(k) ‚program podpore' pomeni vsak instrument, program ali mehanizem, ki ga uporabi država članica ali skupina držav članic in spodbuja uporabo energije iz obnovljivih virov z zmanjševanjem stroškov te energije, povečanjem cene, po kateri se lahko prodaja, ali povečanjem količine nabavljene energije na podlagi obveznosti glede obnovljive energije ali drugače. Sem med drugim spadajo naložbena pomoč, davčne oprostitve ali olajšave, vračilo davkov, programi podpore, ki zavezujejo k uporabi obnovljive energije, vključno s tistimi programi, ki uporabljajo zelene certifikate, in neposredni programi zaščite cen, vključno s tarifami za dovajanje toka in plačili premij".

10 Člen 3 navedene direktive 2009/28, naslovljen „Obvezni nacionalni splošni cilji in ukrepi za uporabo energije iz obnovljivih virov", določa:

„1. Vsaka država članica zagotovi, da je delež energije iz obnovljivih virov, izračunan v skladu s členi 5 do 11, v končni bruto porabi energije v letu 2020 najmanj enak njenemu nacionalnemu splošnemu cilju za delež energije iz obnovljivih virov v tem letu, določenemu v tretjem stolpcu razpredelnice v delu A Priloge I. Takšni obvezni nacionalni splošni cilji so skladni s ciljem najmanj 20-odstotnega deleža obnovljivih virov energije v končni bruto porabi energije Skupnosti leta 2020. Države članice širijo in spodbujajo energetsko učinkovitost in varčevanje z energijo, da bodo lažje dosegle navedene cilje iz tega člena.

[…]

2. Države članice uvedejo učinkovito oblikovane ukrepe, da bi zagotovile, da je delež energije iz obnovljivih virov enak ali večji od deleža iz okvirne usmeritve iz dela B Priloge I.

3. Da bodo države članice dosegle cilje iz odstavkov 1 in 2 tega člena, lahko med drugim uporabijo naslednje ukrepe:

(a) programe podpore;

[…]“

11 Člen 13 iste direktive, naslovljen „Upravni postopki ter zakonski in podzakonski predpisi“, določa:

„1. Države članice zagotovijo, da se vsi nacionalni predpisi v zvezi s postopki za izdajo dovoljenj, certificiranja in licenciranja, ki se uporabljajo za obrate za proizvodnjo električne energije, ogrevanje ali hlajenje iz obnovljivih virov in za pripadajočo infrastrukturo prenosnega in distribucijskega omrežja, ter postopek pretvorbe biomase v biogoriva ali druge energetske proizvode, sorazmerni in potrebni.

Države članice zlasti sprejmejo primerne ukrepe, s katerimi zagotovijo, da:

[…]

(e) so upravni stroški, ki jih plačajo potrošniki, načrtovalci, arhitekti, gradbeniki ter inštalaterji in dobavitelji naprav in sistemov, pregledni in odvisni od stroškov; […]

[…]“

12 Priloga I k Direktivi 2009/28, naslovljena „Nacionalni splošni cilji za delež energije iz obnovljivih virov v končni bruto porabi energije v letu 2020“, v delu A določa nacionalne splošne cilje vsake države članice, vključno z deležem Kraljevine Španije, ki za navedeno leto znaša 20 %. Del B te priloge se nanaša na okvirno usmeritev iz člena 3(2) te direktive.

Špansko pravo

13 Člen 4 Ley 9/2011, por la que se crean el canon eólico y el fondo para el desarrollo tecnológico de las energías renovables y el uso racional de la energía en Castilla-La Mancha (zakon št. 9/2011 o uvedbi dajatve na vetrne elektrarne in sklada za tehnološki razvoj obnovljive energije in učinkovite rabe energije v Kastilija - Manči), z dne 21. marca 2011 (BOE št. 105, z dne 3. maja 2011), določa:

„1. Obdavčljivi dogodek za dajatev na vetrne elektrarne je ustvarjanje obremenitev in negativnih učinkov za naravno okolje in krajino, ki je posledica tega, da se v parku vetrnih elektrarn, ki je na ozemlju avtonomne skupnosti Kastilija - Manča, namestijo vetrne turbine, namenjene proizvodnji električne energije.

[…]

3. Šteje se, da je obdavčljivi dogodek podan, čeprav imetnik vetrnih turbin ni imetnik upravnega dovoljenja za izgradnjo parka vetrnih elektrarn.“

14 Člen 6 zakona št. 9/2011, naslovljen „Zavezanci“, določa:

1. Kot zavezanci za plačilo dajatve se štejejo fizične ali pravne osebe […], ki na kateri koli podlagi izkoriščajo polje vetrnih elektrarn ali obrate za izkoriščanje energije vetra, čeprav niso imetniki upravnega dovoljenja za obrat.

Domneva se, razen če je ugotovljeno drugače, da izkoriščanje polja vetrnih elektrarn izvaja oseba ali subjekt, ki se pojavlja kot imetnik upravnega dovoljenja za zadevni obrat.

[…]“

15 Člen 7 zakona št. 9/2011, naslovljen „Davčna osnova“, določa:

„1. Davčna osnova je skupno število enot vetrnih turbin v okviru parka vetrnih elektrarn, ki je na ozemlju avtonomne skupnosti Kastilija - Manča.

[…]“

16 Člen 8 zakona št. 9/2011, naslovljen „Davčna stopnja in znesek obdavčitve“, določa:

„1. Znesek obdavčitve se določi tako, da se za davčno osnovo uporabijo te trimesečne davčne stopnje:

– za parke vetrnih elektrarn, ki imajo do 2 vetrni turbini: 0 EUR za vsako vetrno turbino;

– za parke vetrnih elektrarn, ki imajo od 3 do 7 vetrnih turbin: 489 EUR za vsako vetrno turbino;

– za parke vetrnih elektrarn, ki imajo od 8 do 15 vetrnih turbin: 871 EUR za vsako vetrno turbino;

– za parke vetrnih elektrarn, ki imajo več kot 15 vetrnih turbin:
  (a) kadar je število vetrnih turbin enako ali manjše od proizvodne zmogljivosti parka v megavatih: 1233 EUR za vsako vetrno turbino;
  (b) kadar je število vetrnih turbin večje od proizvodne zmogljivosti parka v megavatih: 1275 EUR za vsako vetrno turbino.

[…]“

Spori o glavni stvari in vprašanja za predhodno odločanje

17 Tožeče stranke iz postopka v glavni stvari na ozemlju avtonomne skupnosti Kastilija - Manča upravljajo vetrne elektrarne, namenjene proizvodnji električne energije.

18 Potem ko so tožeče stranke za davčni leti 2011 in 2012 plačale dajatev, ki je določena z zakonom 9/2011, čeprav so menile, da je ta protiustavna in da ni združljiva z zakonodajo Unije, so zahtevale od pristojnih nacionalnih organov popravek samoobdavčitve iz tega naslova in tudi vračilo plačanih zneskov.

19 Ker so bile njihove zahteve zavrnjene, je vsaka od navedenih tožečih strank vložila tožbo pri Tribunal Superior de Justicia de Castilla-La Mancha (vrhovno sodišče Kastilija - Manče, Španija).

20 Najprej se to sodišče sprašuje, ali je taka dajatev, kot je določena z zakonom št. 9/2011, v skladu s ciljem, ki se uresničuje z Direktivo 2009/28, saj je ta namenjena spodbujanju in razvoju potrošnje obnovljivih virov energije, med drugim s tem, da državam članicam dopušča uporabo „programov podpore“, ki so opredeljeni v členu 2, drugi odstavek, točka (k) te direktive. Natančneje, taka dajatev

bi poleg drugih splošnih in posebnih davkov, s katerimi se obdavčuje proizvodnja energije, lahko posegala v obvezne nacionalne splošne cilje, določene v členu 3, od (1) do (3), navedene direktive v povezavi s Prilogo I k tej direktivi, kar zadeva delež energije, ki je proizvedena iz obnovljivih virov za leto 2020 in za Kraljevino Španijo znaša 20 %. Navedeno sodišče se sprašuje tudi o tem, v kolikšni meri je tak ukrep dajatev, ki je združljiva s členom 13(1), drugi pododstavek, točka (e), iste direktive, ker ta določba natančno opredeljuje možnost za države članice, da pobirajo „upravne stroške“.

21 Dalje, predložitveno sodišče dvomi o tem, ali je navedena dajatev v skladu s členom 1(2) Direktive 2008/118, kakor se razlaga ob upoštevanju sodbe z dne 27. februarja 2014, Transportes Jordi Besora (C-82/12, EU:C:2014:108), ker naj ne bi šlo za davek za posebne namene, ampak naj bi bil namenjen temu, da se ustvarijo dodatni davčni prihodki za javne organe.

22 Nazadnje se to sodišče sprašuje, ali je zadevna dajatev v skladu s členom 4(1) Direktive 2003/96, ker lahko povečanje davčne obremenitve, ki se kaže v povečanju vseh neposrednih davkov, plačljivih v Španiji, v tej državi članici pripelje do ravni obdavčitve, ki presega minimalno raven, ki je določena v tej določbi in zato povzroči znatno izkrivljanje konkurence med državami članicami.

23 V teh okoliščinah je Tribunal Superior de Justicia de Castilla-La Mancha (vrhovno sodišče Kastilija - Manče) prekinilo odločanje in Sodišču v predhodno odločanje predložilo ta vprašanja:

„1. Ali je treba, glede na to, da so ‚programi podpore‘, opredeljeni v členu 2(k) Direktive 2009/28, in, med njimi, davčne spodbude, ki obsegajo davčne olajšave ali oprostitve in vračilo davkov, določeni kot instrumenti, namenjeni doseganju ciljev, kar zadeva porabo energije iz obnovljivih virov, ki so določeni v omenjeni Direktivi 2009/28, šteti, da so omenjene spodbude in ukrepi obvezni in zavezujejo države članice ter imajo neposredni učinek, tako da se lahko prizadeti posamezniki nanje sklicujejo in jih uveljavljajo pred vsemi državnimi, sodnimi in upravnimi instancami?

2. Ali je treba, glede na to, da je za ‚programe podpore‘, omenjene v prejšnjem vprašanju, ki med drugim obsegajo ukrepe davčnih spodbud, in sicer davčne olajšave, oprostitve in vračilo davkov, uporabljen izraz ‚med drugim‘, šteti, da med te spodbude spada ravno neobdavčitev, torej prepoved kakršne koli vrste specifične in individualne dajatve – poleg splošnih davkov, s katerimi je obdavčena gospodarska dejavnost in proizvodnja električne energije – s katero je obdavčena električna energija iz obnovljivih virov? Poleg tega se v istem okviru zastavlja to vprašanje: ali je treba poleg tega šteti, da je s prej navedeno splošno prepovedjo zajeta prepoved velikega števila dvojnih ali prekrivajočih se več splošnih ali posebnih davkov, ki zadevajo različne faze dejavnosti pridobivanja energije iz obnovljivih virov in se navezujejo na enak obdavčljivi dogodek kot obravnavana dajatev na vetrne elektrarne?

3. Če je odgovor na prejšnje vprašanje nikalen in če se sprejme, da je obdavčitev energije iz obnovljivih virov za namene člena 1(2) Direktive [2008/118] dovoljena: ali je treba pojem ‚posebni nameni‘ razlagati tako, da mora biti cilj te obdavčitve izključen in da mora biti poleg tega davek na energijo iz obnovljivih virov z vidika svoje strukture resnično nefiskalne narave in ne sme imeti zgolj narave zagotavljanja proračunskih virov ali davčnih prihodkov?

4. Ali je treba v skladu z določbo člena 4 Direktive [2003/96], ki ob tem, da napotuje na ravni obdavčitve, ki jih morajo države članice uporabiti za energente in električno energijo, za referenco vzame najnižje ravni iz te direktive, ki pomenijo vsoto vseh dajatev, neposrednih in posrednih, ki se ob sprostitvi v porabo izračunavajo za te proizvode, šteti, da mora ta vsota pripeljati do tega, da se iz ravni obdavčitve, ki jo zahteva ta direktiva, izključijo tisti nacionalni davki, ki nimajo prave nefiskalne narave tako z vidika svoje strukture kot z vidika svoje specifične namembnosti, ki se razlaga glede na odgovor na prejšnje vprašanje?

5. Ali je pojem stroški iz člena 13(1)(e) Direktive 2009/28 avtonomen pojem prava [Unije], ki ga je treba razlagati širše tako, da zajema in je sinonim tudi za pojem davek na splošno?

6. Če je odgovor na prejšnje vprašanje pritrdilen, se zastavlja to vprašanje: ali lahko stroški, ki jih morajo plačati potrošniki in na katere se nanaša prej navedeni člen 13(1)(e), vključujejo samo tiste dajatve ali davčna bremena, katerih namen je nadomestilo škode, ki je posledica vpliva energije iz obnovljivih virov na okolje, in da se s pobranim zneskom odpravi škoda, ki je povezana s takim negativnim vplivom ali učinkom, ne pa tistih davkov ali dajatev, ki z obdavčitvijo čistih energij sledijo cilju, ki je pretežno zagotavljanje proračunskih virov ali davčnih prihodkov?“

24 S sklepom predsednika sodišča z dne 6. junija 2016 so bile zadeve C-215/16, C-216/16, C-220/16 in C-221/16 združene za pisni in ustni postopek ter izdajo sodbe.

Vprašanja za predhodno odločanje

Razlaga Direktive 2009/28

25 Predložitveno sodišče s prvim, drugim, petim in šestim vprašanjem v bistvu sprašuje, ali je treba Direktivo 2009/28, zlasti člen 2, drugi odstavek, točka (k), in člen 13(1), drugi pododstavek, točka (e), te direktive, razlagati tako, da nasprotuje nacionalni zakonodaji, kot je ta v postopku v glavni stvari, ki določa plačilo dajatve za vetrne elektrarne, namenjene za proizvodnjo električne energije.

26 V zvezi s tem je treba spomniti, da je namen Direktive 2009/28, kot izhaja iz člena 1, določiti skupen okvir za spodbujanje energije iz obnovljivih virov z opredelitvijo predvsem obveznih nacionalnih ciljev za skupni delež energije iz obnovljivih virov v končni bruto porabi energije.

27 Poleg tega morajo države članice na podlagi člena 3(1) Direktive 2009/28 zagotoviti, da je delež proizvedene energije iz obnovljivih virov v končni bruto porabi leta 2020 najmanj enak njenemu nacionalnemu splošnemu cilju, kot ga je ta določila v delu A Priloge I k tej direktivi, ki mora biti v skladu s ciljem doseči najmanj 20-odstotni delež energije, proizvedene iz obnovljivih virov.

28 Poleg tega morajo države članice v skladu s členom 3(2) navedene direktive uvesti učinkovito oblikovane ukrepe, ki bi zagotovili, da bi bil njihov delež energije iz obnovljivih virov enak ali večji od deleža iz „okvirne usmeritve“ iz dela B Priloge I k isti direktivi.

29 Za dosego teh ciljev države članice lahko v skladu s členom 3(3) Direktive 2009/28 uporabijo „program podpore“ v smislu člena 2, drugi odstavek, točka (k), navedene direktive, in zato odobrijo zlasti podporo investicijam, davčne oprostitve ali olajšave in vračilo davkov ali pa celo naložijo obvezno uporabo energije iz obnovljivih virov.

30 Kljub temu je treba ugotoviti, da nobena od teh določb ne prepoveduje državam članicam, da zaračunajo dajatev, kot je ta v postopku v glavni stvari, ki zadeva vetrne elektrarne, namenjene za proizvodnjo električne energije.

31 Kot je tudi razvidno iz besedila člena 3(3) Direktive 2009/28 in posebej iz izraza „lahko“, države članice glede spodbujanja uporabe energije iz obnovljivih virov nikakor niso zavezane sprejeti programov podpore niti *a fortiori*, če se odločijo sprejeti take programe, jih zasnovati v obliki davčnih oprostitev ali olajšav.

32 Države članice imajo tudi polje proste presoje pri ukrepih, za katere menijo, da so primerni za dosego splošnih nacionalnih ciljev, ki so določeni v členu 3(1) in (2) Direktive 2009/28 v povezavi s Prilogo I k tej direktivi.

33 Zato možnost držav članic, ki je določena v členu 3(3) Direktive 2009/28, da sprejmejo programe podpore, namenjene spodbujanju rabe energije iz obnovljivih virov, po potrebi v obliki davčnih oprostitev ali olajšav, nikakor ne pomeni, da bi jim bilo preprečeno obdavčiti podjetja, ki razvijajo take vire energije, zlasti vetrne elektrarne, namenjene za proizvodnjo električne energije.

34 Člen 13(1), drugi pododstavek, točka (e), Direktive 2009/28, ki ga prav tako navaja predložitveno sodišče, posebej ne ovira vzpostavitve take dajatve, kot je ta v postopku v glavni stvari.

35 V zvezi s tem zadostuje ugotoviti, da ta določba za zagotovitev sorazmernosti in nujnosti postopkov za izdajo dovoljenj, certificiranja in licenciranja, ki se uporabljajo zlasti za naprave za proizvodnjo obnovljive energije, zgolj določa, da so „upravni stroški“, ki so jih plačali „potrošniki, načrtovalci, arhitekti, gradbeniki ter inštalaterji in dobavitelji naprav in sistemov, pregledni in odvisni od stroškov“.

36 Iz besedila iste določbe zelo jasno izhaja, da je njen namen samo omejiti prevalitev stroškov, povezanih s prejemniki storitev v okviru določenih upravnih postopkov, na zadevne uporabnike in da torej nikakor ni njen cilj prepovedati državam članicam, da naložijo take dajatve, kot je ta v postopku v glavni stvari.

37 Iz tega izhaja, da niti člen 3, od (1) do (3), Direktive 2009/28 v povezavi s členom 2, drugi odstavek, točka (k), in Prilogo I k tej direktivi niti člen 13(1), drugi pododstavek, točka (e) iste direktive državam članicam ne prepovedujejo, da naložijo dajatev, kot je ta v postopku v glavni stvari, ki zadeva vetrne elektrarne, namenjene za proizvodnjo električne energije.

38 Res je, da večja uporaba energije iz obnovljivih virov za proizvodnjo elektrike pomeni enega od pomembnih elementov svežnja zahtevanih ukrepov za zmanjšanje emisij toplogrednih plinov, ki je eden glavnih vzrokov za podnebne spremembe, k boju zoper katere so se Evropska unija in njene države članice zavezale zlasti v Kjotskem protokolu k Okvirni konvenciji Združenih narodov o podnebnih spremembah. Taka razlaga se nanaša tudi na varovanje zdravja in življenja oseb in živali ter na ohranitev rastlin, kar so razlogi v splošnem interesu, našteti v členu 36 PDEU. Poleg tega iz člena 194(1)(c) PDEU izhaja, da je razvoj obnovljivih energij eden od ciljev, ki morajo usmerjati politiko Unije na področju energije (sodba z dne 1. julija 2014, Ålands Vindkraft, C-573/12, EU:C:2014:2037, točke od 78 do 81).

39 Ne more pa biti izključeno, da bi lahko taka dajatev, kot je ta v postopku v glavni stvari, naredila proizvodnjo in uporabo vetrne energije manj privlačno in tudi ogrozila njen razvoj.

40 Čeprav bi se priznalo, da ta dajatev – ne glede na njen regionalni pomen in dejstvo, da se nanaša na samo en vir obnovljive energije – lahko vodi zadevno državo članico do tega, da ne spoštuje zavezujočega nacionalnega splošnega cilja, določenega v delu A Priloge I k Direktivi 2009/28, bi bila posledica tega lahko edino to, da bi država članica kršila svoje obveznosti iz te direktive, ne da bi vzpostavitev take dajatve lahko bila predvsem sama po sebi obravnavana v nasprotju z navedeno direktivo, ker imajo države članice, kot je bilo navedeno v točki 32 te sodbe, polje proste presoje za dosego tega cilja, če spoštujejo temeljne svoboščine, ki jih zagotavlja pogodba DEU.

41 Ob upoštevanju navedenih preudarkov je treba na prvo, drugo, peto in šesto vprašanje odgovoriti, da je treba Direktivo 2009/28, zlasti člen 2, drugi odstavek, točka (k), in člen 13(1), drugi pododstavek, točka (e), te direktive razlagati tako, da ne nasprotuje nacionalni ureditvi, kakršna je ta v postopku v glavni stvari, ki določa pobiranje dajatve, ki zadeva vetrne elektrarne, namenjene za proizvodnjo električne energije.

Razlaga Direktive 2003/96

42 Predložitveno sodišče s četrtim vprašanjem v bistvu sprašuje, ali je treba člen 4 Direktive 2003/96 razlagati tako, da nasprotuje nacionalni zakonodaji, kot je ta v postopku v glavni stvari, ki določa pobiranje dajatve, ki zadeva vetrne elektrarne, namenjene za proizvodnjo električne energije.

43 To vprašanje se tako opira na predpostavko, da se Direktiva 2003/96 – katere člen 4(1) določa, da države članice ne morejo za energente in električno energijo, ki so navedeni v členu 2 te direktive, uporabiti nižje od najnižjih ravni obdavčitve, ki so določene z navedeno direktivo – uporablja *ratione materiae* v sporih o glavni stvari.

44 V skladu s členom 1 Direktive 2003/96 pa je področje uporabe omejeno samo na obdavčitev „energentov“ in „električne energije“ v smislu njenega člena 2(1) in (2) (glej sodbo z dne 1. oktobra 2015, OKG, C-606/13, EU:C:2015:636, točka 24).

45 V teh okoliščinah je treba najprej preveriti, ali so z dajatvijo, kot je ta v postopku v glavni stvari, obdavčeni „energenti“ ali „električna energija“ v smislu teh določb in zato ta dajatev spada na področje uporabe Direktive 2003/96.

46 V zvezi s tem je treba spomniti, da člen 2(1) Direktive 2003/96 opredeljuje pojem „energenti“, ki se uporablja za namene navedene direktive, z navedbo izčrpnega seznama proizvodov, ki so zajeti v opredelitvi tega pojma, ob navedbi oznak kombinirane nomenklature (sodbi z dne 4. junija 2015, Kernkraftwerke Lippe-Ems, C-5/14, EU:C:2015:354, točka 47, in z dne 1. oktobra 2015, OKG, C-606/13, EU:C:2015:636, točka 26).

47 Ni sporno, da vetrne elektrarne v postopku v glavni stvari za proizvodnjo energije, ki jo proizvedejo, ne uporabljajo nobenega energenta, ki je na tem seznamu.

48 Ni pa tudi sporno, da te vetrne elektrarne proizvajajo „električno energijo“ v smislu člena 2(2) Direktive 2003/96.

49 Vendar je iz predložitvenih odločb razvidno, da se dajatev v postopku v glavni stvari, ki zadeva vetrne elektrarne, ne izračuna – kot je generalni pravobranilec poudaril v točkah 59 in 60 sklepnih predlogov – glede na električno energijo, ki jo proizvedejo, ali na podlagi njihove teoretične zmogljivosti, ampak je sestavljena iz trimesečnega pavšalnega zneska, ki se določi na podlagi velikosti parkov vetrnih elektrarn, na katerem elektrarna stoji, in za parke, ki vsebujejo več kot petnajst vetrnih elektrarn, prav tako glede na moč vetrne elektrarne, pri čemer je znesek dajatve poleg tega višji, kadar je vetrna elektrarna šibkejša. Poleg tega ta dajatev nastane le zaradi lastništva vetrne elektrarne ali imetništva dovoljenja za upravljanje, tudi ob odsotnosti upravljanja te elektrarne in neodvisno od prodaje električne energije iz vetrne energije.

50 Dalje, dajatev v postopku v glavni stvari s tem, da je niso pobrali od odjemalcev električne energije, nikakor ni odraz porabe električne energije. Poleg tega očitno ni nikakor mogoče ugotoviti porekla – če res ni mogoče izključiti, da bi bil znesek te dajatve vključen v ceno električne energije, prodane odjemalcem, ob upoštevanju posebne narave tega proizvoda – in zato tudi ugotoviti delež te energije, ki je bil proizveden z vetrnimi elektrarnami, za katere se plača ta dajatev, tako da je izključeno, da se ga zaračuna odjemalcu v obliki preglednega pribitka.

51 Zato ni nobene povezave med, po eni strani, obdavčljivim dogodkom za dajatev v postopku v glavni stvarni in, po drugi strani, dejansko proizvedeno električno energijo vetrnih elektrarn in še manj porabo električne energije, ki jo te proizvedejo (glej po analogiji sodbe z dne 10. junija1999, Braathens, C-346/97, EU:C:1999:291, točki 22 in 23; z dne 4. junija 2015, Kernkraftwerke Lippe-Ems, C-5/14, EU:C:2015:354, točke od 61 do 65, in z dne 1. oktobra 2015, OKG, C-606/13, EU:C:2015:636, točke od 31 do 35).

52 Iz tega izhaja, da z dajatvijo, kot je ta v postopku v glavni stvari, električna energija ni obdavčena v smislu Direktive 2003/96.

53 Zato dajatev, kot je v postopku v glavni stvari, ki zadeva vetrne elektrarne, namenjene za proizvodnjo električne energije, ne spada na področje uporabe te direktive, kot je opredeljeno v členu 1 in členu 2(1) in (2) te direktive.

54 Ob upoštevanju navedenih preudarkov je treba na četrto vprašanje odgovoriti, da je treba člen 4 Direktive 2003/96 razlagati tako, da ne nasprotuje nacionalni zakonodaji, kot je ta v postopku v glavni stvari, ki določa plačilo dajatve, ki zadeva vetrne elektrarne, namenjene za proizvodnjo električne energije, ker s to dajatvijo niso obdavčeni energenti ali električna energija v smislu člena 1 in člena 2(1) in (2) te direktive, in zato ta dajatev ne spada na njeno področje uporabe.

Razlaga Direktive 2008/118

55 Predložitveno sodišče s tretjim vprašanjem v bistvu sprašuje, ali je treba člen 1(2) Direktive 2008/118 razlagati tako, da nasprotuje nacionalni zakonodaji, kot je ta v postopku v glavni stvari, ki določa pobiranje dajatve, ki zadeva vetrne elektrarne, namenjene za proizvodnjo električne energije.

56 V zvezi s tem je treba spomniti, da člen 1(1) Direktive 2008/118 vzpostavlja splošni režim za trošarino, ki neposredno ali posredno zadeva porabo proizvodov, naštetih v tej določbi, med katerimi so, zlasti v tem členu 1(1)(a), „energenti in električna energija, zajeti v Direktivi 2003/96/ES“.

57 Poleg tega so proizvodi, za katere se plača ta trošarina, na podlagi člena 1(2) te direktive lahko tudi predmet druge posredne obdavčitve, kot je trošarina, ki jo uvaja ta direktiva, vendar samo če je ta obdavčitev po eni strani uvedena za enega ali več posebnih namenov in po drugi strani, če je ta obdavčitev v skladu z davčnimi pravili Unije, ki se uporabljajo za trošarino ali za DDV, glede določanja davčne osnove, izračunavanja davka, davčne obveznosti in davčnega nadzora, pri čemer ta pravila ne vključujejo pravil v zvezi z oprostitvami (glej v tem smislu sodbo z dne 5. marca 2015, Statoil Fuel & Retail, C-553/13, EU:C:2015:149, točka 35).

58 Kot je Sodišče že opozorilo, ta določba, katere namen je upoštevati različnost davčnih tradicij držav članic na tem področju in pogostost uporabe posrednih davkov pri izvajanju neproračunske politike, državam članicam omogoča, da poleg najnižje trošarine uvedejo druge posredne davke s posebnim namenom (sodba z dne 4. junija 2015, Kernkraftwerke Lippe-Ems, C-5/14, EU:C:2015:354, točka 58).

59 Tožeči stranki iz postopka v glavni stvari v obravnavanem primeru trdita, da je zadevna dajatev posreden davek, za katerega ni mogoče šteti, da ima poseben namen, ker ta dajatev, pri čemer sploh ni namenjena varstvu okolja, na tega vpliva tako, da odvrača investicije v proizvodnjo električne energije iz vetrne energije in zato ovira razvoj obnovljivih virov energije. Prihodek iz tega davka pa se nujno ne porabi za izravnavo stroškov domnevnih negativnih učinkov na okolje, ki ga imajo parki vetrnih elektrarn. Edini cilj navedenega davka bi bil pristojnim organom zagotoviti dodatne davčne prihodke.

60 Nasprotno pa španska vlada in avtonomna skupnost Kastilija - Manča menita, da ta dajatev, poleg tega, da ni posreden davek, saj se nanaša neposredno na ekonomsko zmogljivost proizvajalcev električne energije iz vetrne energije, sledi posebnemu okoljskemu cilju, ker je namenjena internalizaciji stroškov kot posledica okoljske škode, ki je nastala z razvojem parkov vetrnih elektrarn za spodbujanje tehnoloških inovacij z zmanjšanjem števila parkov oziroma njihove velikosti.

61 Spomniti pa je treba, da se člen 1(2) Direktive 2008/118, kot izhaja iz točke 57 te sodbe, nanaša samo na posredne davke, ki so drugačni od trošarine, ki neposredno ali posredno zadeva porabo „trošarinskih izdelkov“, kot so določeni v členu 1(1) te direktive (glej v tem smislu sodbo z dne 4. junija 2015, Kernkraftwerke Lippe-Ems, C-5/14, EU:C:2015:354, točka 59).

62 Čeprav pa se ta zadnja določba nanaša na „energente in električno energijo, ki so zajeti v Direktivi 2003/96“, prav iz točk od 46 do 52 te sodbe izhaja, da z dajatvijo, kot je ta v postopku v glavni stvari, ki zadeva vetrne elektrarne, namenjene za proizvodnjo električne energije, niso obdavčeni energenti ali električna energija v smislu te direktive.

63 Zato taka dajatev, dokler ne zadeva porabe energentov ali električne energije, ne spada na področje uporabe Direktive 2008/118.

64 Iz tega izhaja, da vprašanje, ali je cilj te dajatve varstvo okolja, spada zgolj v okvir nacionalnega prava.

65 Ob upoštevanju navedenih preudarkov je treba na tretje vprašanje odgovoriti, da je treba člen 1(2) Direktive 2008/118 razlagati tako, da ne nasprotuje nacionalni zakonodaji, kot je ta v postopku v glavni stvari, ki določa pobiranje dajatve, ki zadeva vetrne elektrarne, namenjene za proizvodnjo električne energije, ker ta dajatev ni davek, ki se plača za porabo energentov ali električne energije in zato ne spada na področje uporabe te direktive.

Stroški

66 Ker je ta postopek za stranke v postopkih v glavni stvari ena od stopenj v postopkih pred predložitvenim sodiščem, to odloči o stroških. Stroški, priglašeni za predložitev stališč Sodišču, ki niso stroški omenjenih strank, se ne povrnejo.

Iz teh razlogov je Sodišče (prvi senat) razsodilo:

1. **Direktivo 2009/28/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 23. aprila 2009 o spodbujanju uporabe energije iz obnovljivih virov, spremembi in poznejši razveljavitvi direktiv 2001/77/ES in 2003/30/ES, zlasti člen 2, drugi odstavek, točka (k), in člen 13(1), drugi pododstavek, točka (e), te direktive je treba razlagati tako, da ne nasprotuje nacionalni ureditvi, kot je ta v postopku v glavni stvari, ki določa pobiranje dajatve, ki zadeva vetrne elektrarne, namenjene za proizvodnjo električne energije.**

2. **Člen 4 Direktive Sveta 2003/96/ES z dne 27. oktobra 2003 o prestrukturiranju okvira Skupnosti za obdavčitev energentov in električne energije je treba razlagati tako, da ne nasprotuje nacionalni zakonodaji, kot je ta v postopku v glavni stvari, ki določa pobiranje dajatve, ki zadeva vetrne elektrarne, namenjene proizvodnji električne energije, pridobljene z vetrom, ker s to dajatvijo niso obdavčeni energenti ali električna energija v smislu člena 1 in člena 2(1) in (2) te direktive, in zato ta dajatev ne spada na področje uporabe te direktive.**

3. **Člen 1(2) Direktive Sveta 2008/118/ES z dne 16. decembra 2008 o splošnem režimu za trošarino in o razveljavitvi Direktive 92/12/EGS je treba razlagati tako, da ne nasprotuje nacionalni zakonodaji, kot je ta v postopku v glavni stvari, ki določa pobiranje dajatve, ki zadeva vetrne elektrarne, namenjene proizvodnji električne energije, ker ta dajatev ni davek, ki se plača za porabo energentov ali električne energije in zato ne spada na področje uporabe te direktive.**

Podpisi